

Ministerie van Defensie

Nederlanders aan het woord

Veteranen en de Nederlandse Veteranendag 2015

NATIONAAL COMITÉ VETERANENDAG

VETERANEN INGEZET
IN DIENST VAN DE VREDE

Trends, Onderzoek en Statistiek (TOS)
Directie Communicatie

Belangrijkste inzichten

Nederlander hecht belang aan Nederlandse deelname aan vredesoperaties

Ruim driekwart van de respondenten vindt de Nederlandse deelname aan vredesoperaties (heel) belangrijk (76%).

Terechtheid inzet militairen en waardering voor uitgezonden militairen is toegenomen

De waardering voor en terechtheid van de inzet van militairen bij de verschillende missies in heden en verleden is toegenomen ten opzichte van 2014 (zie pagina 4-6). Een mogelijke verklaring hiervoor is de toegenomen geopolitieke onrust en hiermee een verhoogd besef van het belang van verschillende militaire missies.

Nederlanders staan nog steeds positief tegenover veteranen

De overgrote meerderheid van de Nederlanders (78%) zegt positief tegenover veteranen te staan. Men ziet de Nederlandse veteraan, net als in 2014, als iemand die plichtsgetrouw (92%), behulpzaam (92%), moedig (90%), dapper (89%) en trots (84%) is.

Veteranen verdienen openlijke waardering volgens ruim driekwart van de Nederlanders

Over het verdienen van openlijke waardering voor hun militaire inzet is het Nederlands publiek positief eensgezind (75%). Er is breed draagvlak voor de Nederlandse Veteranendag (72%) en men vindt dit veelal een uitstekende manier om veteranen openlijk waardering te geven (76%). Verder is er veel draagvlak voor het vastleggen van verhalen van veteranen (78%).

95% van de respondenten heeft wel eens gehoord van de Nederlandse Veteranendag.

55% van de respondenten zegt goed bekend te zijn met de Nederlandse Veteranendag; 40% is naar eigen zeggen niet zo bekend. Slechts 5% van de respondenten heeft nog nooit over de Nederlandse Veteranendag gehoord. Zij die aangeven bekend te zijn met de dag, weten niet altijd waar en wanneer deze dag plaatsvindt. 48% weet dat de dag eind juni in Den Haag plaatsvindt. Een kwart noemt Wageningen als locatie.

Toegenomen bereidheid om witte anjer zelf te dragen.

Waar vorig jaar een kwart van de Nederlanders aangaf op de Nederlandse Veteranendag zelf een witte anjer te willen dragen als teken van waardering voor veteranen, is dit aandeel dit jaar gestegen tot een op de drie (34%). De bekendheid met de veteranenspel is licht afgenomen (19%). Het Veteranenloket is bij de meesten niet bekend.

Introductie

De afdeling Trends, Onderzoek en Statistiek (TOS) van het Ministerie van Defensie onderzoekt in opdracht van de Stichting Nederlandse Veteranendag en het Veteraneninstituut (VI) de opinie van het Nederlands publiek voor de Nederlandse veteranen en de Nederlandse Veteranendag.

Sinds 2014 is het onderzoek onderdeel van de Imagomonitor Defensie; een gezamenlijk instrument van de afdeling Trends, Onderzoek en Statistiek (TOS) en de directie Communicatie (DCo) Defensie. Zij peilen met de Imagomonitor doorlopend het imago van en het draagvlak en de steun voor de Defensieorganisatie onder het Nederlands publiek.

In deze rapportage komen de volgende zaken aan bod:

- het belang dat men hecht aan Nederlandse deelname aan vredesoperaties;
- de steun voor de inzet van militairen tijdens missies in heden en verleden;
- de waardering voor de inzet van militairen tijdens missies in heden en verleden;
- de belangstelling voor veteranen en hun ervaringen;
- het beeld dat men heeft van de Nederlandse veteraan;
- de steun voor de nazorg van veteranen;
- het belang van en de mate van steun voor (openlijke) waardering voor de veteranen;
- de bekendheid met en het bereik van de Nederlandse Veteranendag;
- de draagvlak voor het houden van de Nederlandse Veteranendag;
- de bekendheid met en steun voor de veteranenspeld;
- de actiebereidheid tot het dragen van een witte anjer;
- het belang van het vastleggen van verhalen van veteranen;
- de bekendheid met het Veteranenloket.

Driekwart Nederlanders vindt Nederlandse deelname aan vredesoperaties (heel) belangrijk

Nederlandse deelname aan vredesoperaties vind ik...

Veteranenmonitor 2014: 78%*

Basis: n=1.062

Ruim driekwart van de Nederlanders hecht belang aan Nederlandse deelname aan vredesoperaties. Dit is vergelijkbaar met het resultaat van 2014. Of dit ook betekent dat de verschillende missies in heden en verleden worden gesteund, wordt duidelijk op de volgende pagina's.

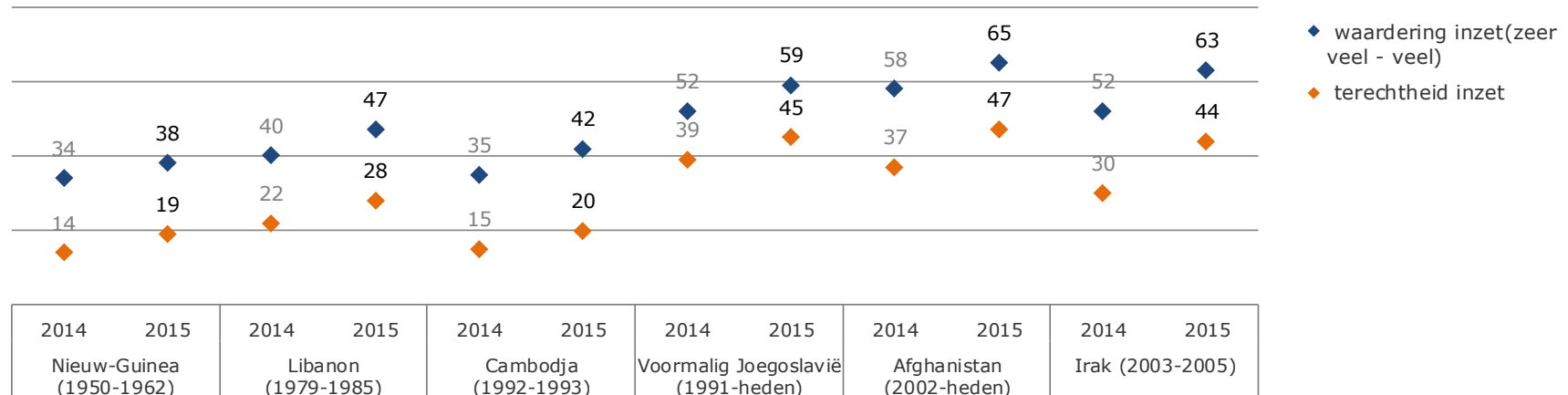
*Antwoordcategorieën gewijzigd eerder 'van groot belang' en 'enigszins van belang'
** Percentageverschil wordt veroorzaakt door afronding in de resultaten

Toename van zowel terechtheid inzet missies als waardering voor uitgezonden veteranen

Ik heb veel waardering voor Nederlandse militairen (veteranen) die zijn ingezet in ....

Ik vind het terecht dat Nederlandse militairen (veteranen) zijn ingezet in ....

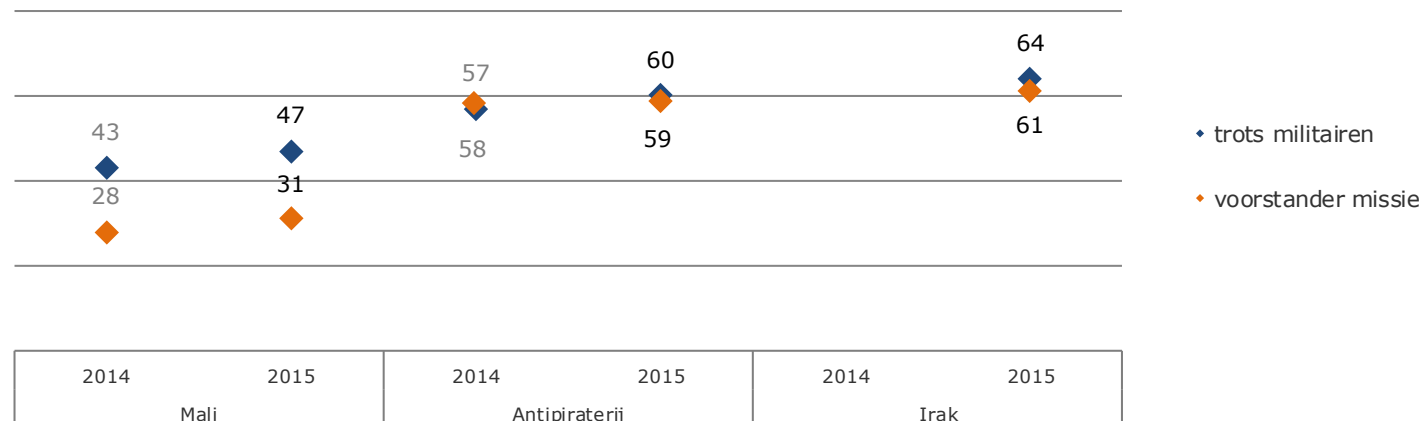
Basis: n=1.062

Niet iedereen die voorstander is van Nederlandse deelname aan vredesmissies beoordeelt de deelname aan specifieke missies in het verleden en heden als terecht. Het percentage Nederlanders dat deelname aan deze missies terecht vindt is wel wat gestegen. De waardering voor de Nederlandse militairen (veteranen) die bij deze missies zijn ingezet, is over de hele linie toegenomen en is bij alle missies beduidend hoger dan de steun voor de missies zelf

Zes op de tien steunt inzet in Irak en Somalië en is trots op de militairen die ingezet worden

Ik ben trots op de Nederlandse militairen die deelnemen aan de missie in Mali / die worden ingezet tegen piraterij / tegen ISIS in Irak*
Bent u voorstander of tegenstander van de inzet van Nederlandse militairen in Mali / tegen piraterij / tegen ISIS in Irak*

Basis: n=1.062

De missie tegen ISIS in Irak is de missie die het meest recent opgenomen is in de Imagomonitor Defensie. De missie kenmerkt zich, net als de anti-piraterij missie, door een relatief grote steun onder het Nederlands publiek (61% en 59%). 64% van de respondenten is trots op de militairen die in Irak ingezet worden. Een vergelijkbaar aandeel van de respondenten is trots op de militairen die voor de kust van Somalië ingezet worden. De missie in Mali kenmerkt zich door een lagere steun en trots. Dit kan voortkomen uit het feit dat men minder bekend is met en minder kennis heeft van deze missie in vergelijking met de andere missies. Wel zien we een positieve verschuiving ten opzichte van 2014. Op de volgende pagina staan de resultaten van missies in heden en verleden, in meer detail beschreven. Aan het einde van de rapportage worden de resultaten nader bekeken voor bepaalde doelgroepen, zo ook de buitenlandse inzet.

*Deze resultaten zijn gebaseerd op de metingen juli tot en met september 2014 - 2015

Nader bekeken – missies heden en verleden

Basis: n=1.062

Ik vind het terecht dat Nederlandse militairen (veteranen) zijn ingezet in *

Deelname missie (%)	Terecht	Niet terecht/niet onterecht	Onterecht	Weet niet
Nieuw-Guinea (1950-1962)	19	25	11	45
Libanon (1979-1985)	28	26	7	39
Cambodja (1992-1993)	20	28	9	44
Voormalig Joegoslavië (1991-heden)	45	26	8	20
Afghanistan (2002-heden)	47	27	11	15
Irak (2003-2005)	44	27	12	17

Ik ben trots op de Nederlandse militairen die deelnemen aan de missie *

Trots militairen missie (%)	Eens	Neutraal	Oneens	Weet niet
Mali	47	30	11	12
Antipiraterij	60	24	8	8
Irak	64	21	8	7

Ik heb veel waardering voor Nederlandse militairen (veteranen) die zijn ingezet in *

Waardering militairen missie (%)	Veel	Niet veel/niet weinig waardering	Weinig	Weet niet
Nieuw-Guinea (1950-1962)	38	19	5	38
Libanon (1979-1985)	47	18	3	31
Cambodja (1992-1993)	42	19	4	36
Voormalig Joegoslavië (1991-heden)	59	20	5	17
Afghanistan (2002-heden)	65	19	4	13
Irak (2003-2005)	63	20	4	14

Bent u voorstander of tegenstander van de inzet van Nederlandse militairen? *

Deelname missie (%)	Voor	Neutraal	Tegen	Weet niet
Mali	31	38	16	15
Antipiraterij	59	26	7	8
Irak	61	23	10	6

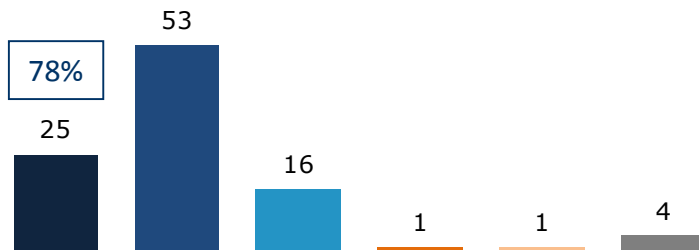
* Als gevolg van afronding in de resultaten tellen de percentages mogelijk niet op tot 100%

Nederlanders staan positief en belangstellend tegenover veteranen en hun ervaringen

Ik sta positief tegenover veteranen

Veteranenmonitor 2014: 76%

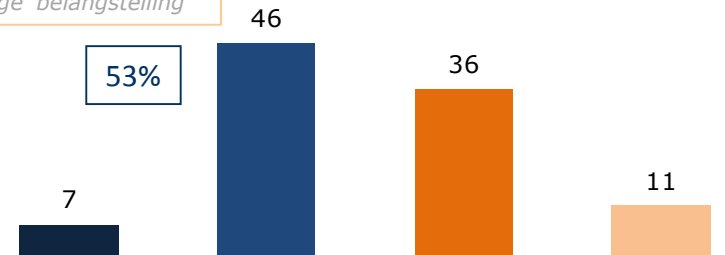

■ Helemaal mee eens
■ Mee eens
■ Noch mee eens/noch mee oneens
■ Mee oneens
■ Helemaal mee oneens
■ Weet niet

Basis: n=1.062

Voor veteranen en hun ervaringen heb ik:

Veteranenmonitor 2014: 55%
'veel' en 'enige' belangstelling

■ Veel belangstelling
■ Enige belangstelling
■ Weinig belangstelling
■ Geen belangstelling

Basis: n=1.062

De overgrote meerderheid (78%) staat positief tegenover veteranen. De helft van de respondenten geeft aan belangstelling te hebben voor de veteranen en hun ervaringen (53%). 36% heeft enige belangstelling. Slechts 11% heeft geen belangstelling voor de veteranen en hun ervaringen.

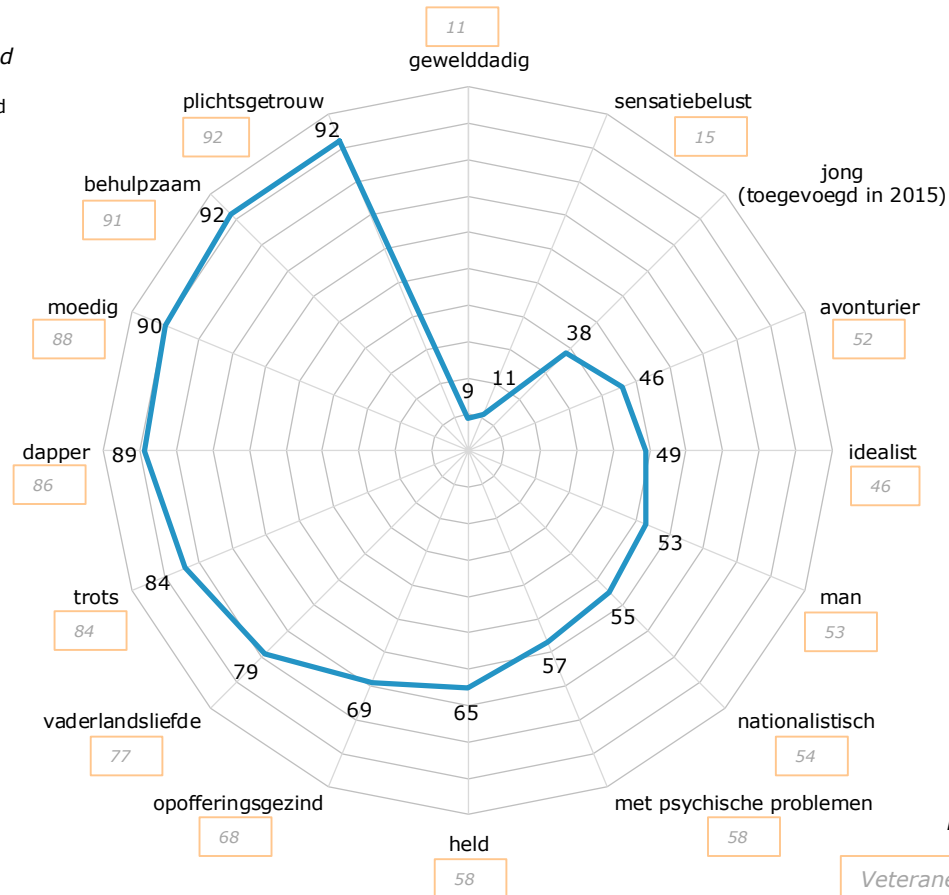
Nederlanders vinden veteranen nog steeds plichtsgetrouw, behulpzaam, moedig, dapper en trots

Vindt u het onderstaande aspect (wel of niet) passend bij uw beeld van de Nederlandse veteraan?

— passend

Plichtsgetrouw, behulpzaam, moedig, dapper en trots. Dat zijn de termen die het Nederlandse publiek het meest vindt passen bij hun beeld van de Nederlandse veteraan (minimaal 84% vindt deze aspecten passend).

De veteranen worden maar zelden geassocieerd met de termen gewelddadig (9%) en sensatiebelust (11%). Ook de nieuwe categorie 'jong' wordt niet veel genoemd, hoewel toch nog 38% deze term passend vindt.

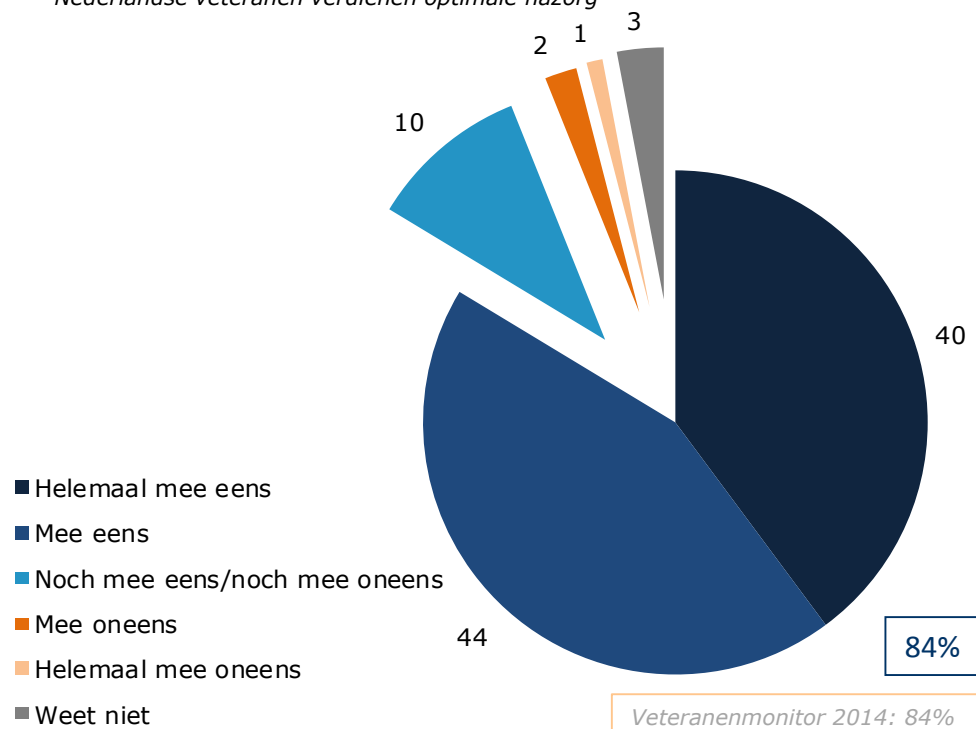

Belang van optimale nazorg wordt erkend

84% van de respondenten is het eens met de stelling dat de Nederlandse veteranen optimale nazorg verdienen. Slechts 3% van de respondenten staat niet achter optimale nazorg. 10% van de respondenten geeft een neutraal antwoord.

Nederlandse veteranen verdienen optimale nazorg

Veteranenmonitor 2014: 84%

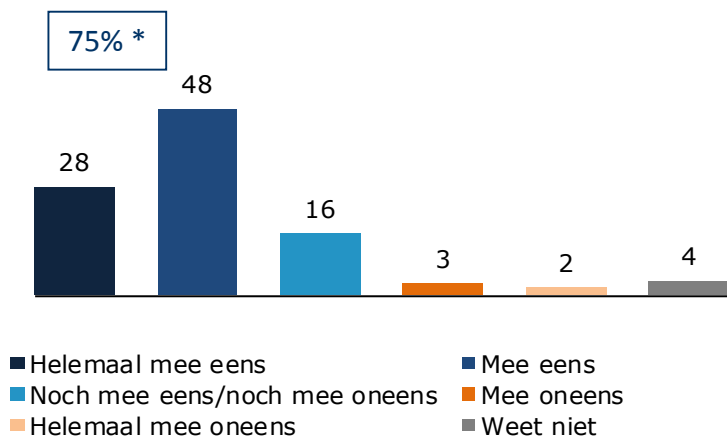
Basis: n=1.062

Veteranen verdienen openlijke waardering volgens ruim driekwart van de Nederlanders

Nederlandse veteranen verdienen openlijke waardering

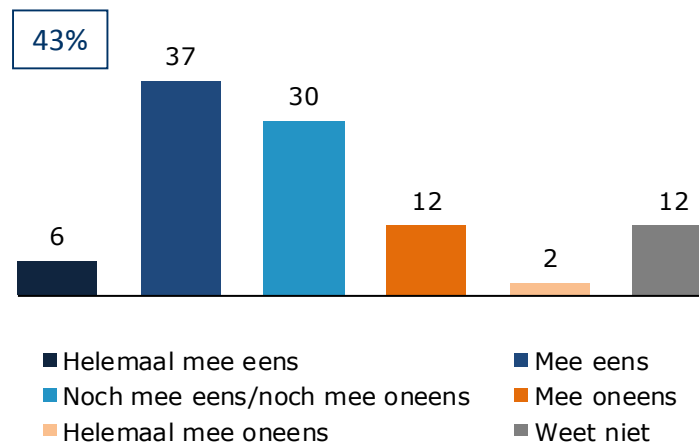
Veteranenmonitor 2014: 74%

Basis: n=1.062

Ik vind dat Nederland zijn veteranen voldoende waardeert

Veteranenmonitor 2014: 45%

Basis: n=1.062

De waardering voor veteranen en het positieve beeld dat men van hen heeft, zien we net als in 2014 terug in het draagvlak voor het openlijk uiten van waardering voor de veteranen. Driekwart van de Nederlanders (75%) vindt dat Nederlandse veteranen openlijke waardering verdienen en iets minder dan de helft is van mening dat Nederland zijn veteranen op dit moment al voldoende waardeert.

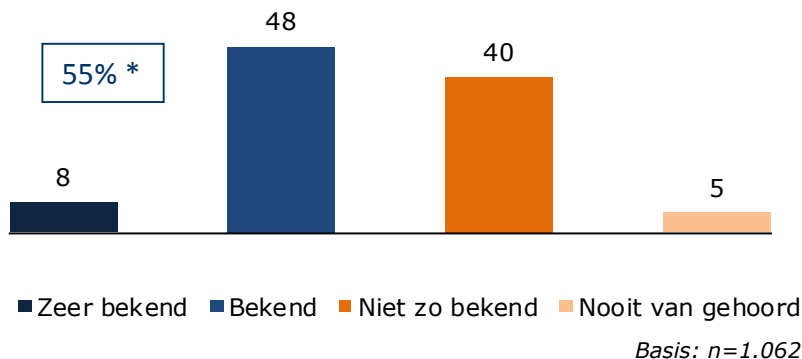
* Percentageverschil wordt veroorzaakt door afronding in de resultaten

95% van de respondenten heeft wel eens gehoord van de Nederlandse Veteranendag

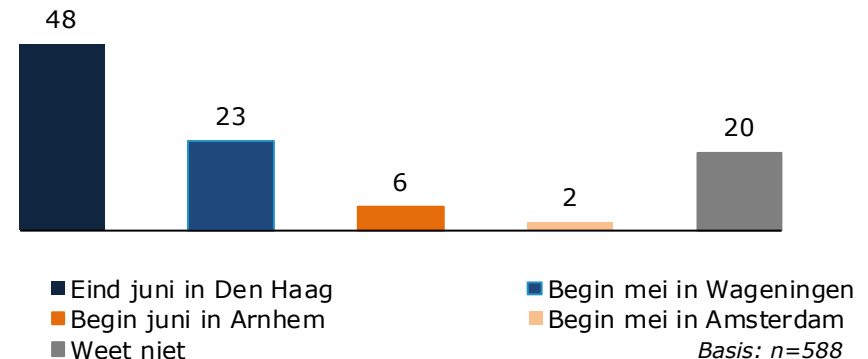
In hoeverre bent u bekend met de jaarlijkse Nederlandse Veteranendag?

Vraag nieuw toegevoegd in 2015

Weet u waar en wanneer de Nederlandse Veteranendag wordt gehouden?

Vraag nieuw toegevoegd in 2015

Er zijn meerdere manieren om de Nederlandse veteranen (openlijk) te waarderen voor hun inzet, waaronder het organiseren van de Nederlandse Veteranendag. De bekendheid van de Nederlandse Veteranendag onder het Nederlands publiek is hoog. Ruim de helft zegt (zeer) bekend met de Nederlandse Veteranendag te zijn; 95% van alle respondenten heeft wel eens van de Nederlandse Veteranendag gehoord. Slechts 5% heeft hier nog nooit van gehoord.

Zij die naar eigen zeggen (zeer) bekend zijn met de Nederlandse Veteranendag is gevraagd waar en wanneer de Nederlandse Veteranendag plaatsvindt. Ongeveer de helft beantwoordt deze vraag correct (eind juni in Den Haag). 23% van de 'bekenden' geeft aan dat de Nederlandse Veteranendag begin mei in Wageningen wordt gehouden.

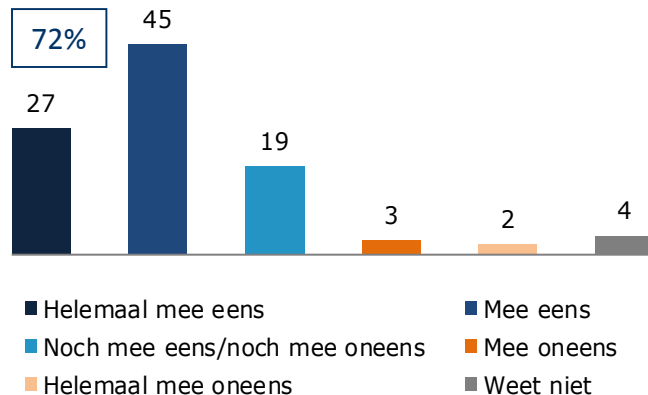
* Percentageverschil wordt veroorzaakt door afronding in de resultaten

Nederlandse Veteranendag is een uitstekende manier om veteranen openlijk te waarderen

Ik vind het goed dat er ieder jaar een Nederlandse Veteranendag wordt gehouden

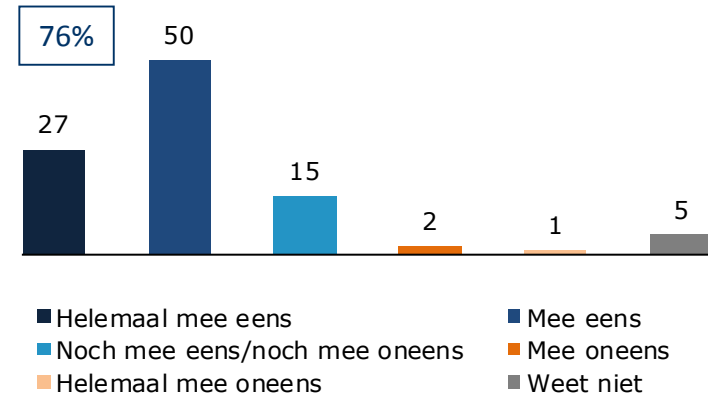
Veteranenmonitor 2014: 74%

Basis: n=1.062

De Nederlandse Veteranendag is een uitstekende manier om veteranen openlijk waardering te geven

Veteranenmonitor 2014: 74%

Basis: n=1.062

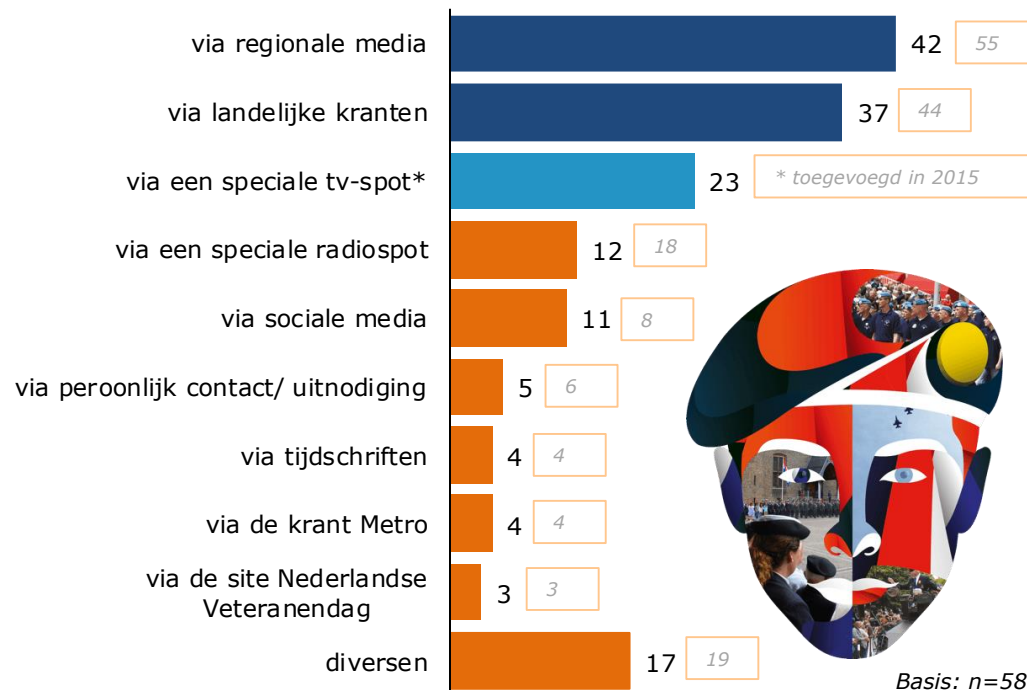
Van het Nederlandse publiek vindt 72% het goed dat de Nederlandse Veteranendag jaarlijks terugkeert en driekwart van de respondenten is het eens met de stelling dat de Nederlandse Veteranendag een uitstekende manier is om veteranen openlijk waardering te geven (76%). Slechts 3% van de respondenten is het oneens met deze stelling.

Regionale media, kranten en tv-spot zorgen voor bekendheid Nederlandse Veteranendag

Als respondenten bekend zijn met de Nederlandse Veteranendag, komt dat vooral door regionale media (42%), landelijke kranten (37%) en door een tv-spot (23%). Daarnaast zegt 12% via een speciale radiospot op de hoogte van de Nederlandse Veteranendag te zijn gebracht en hoorde 11% hier via social media van.

Hoe wist u dat de Nederlandse Veteranendag plaatsvond?

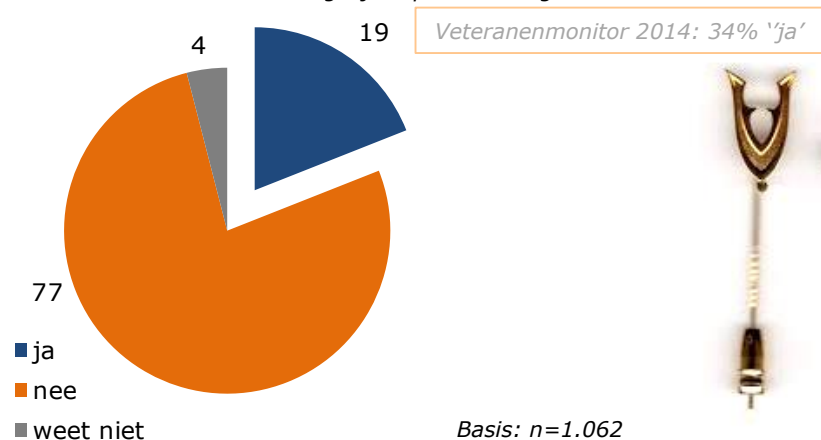
Basis: n=588

Veteranenmonitor 2014

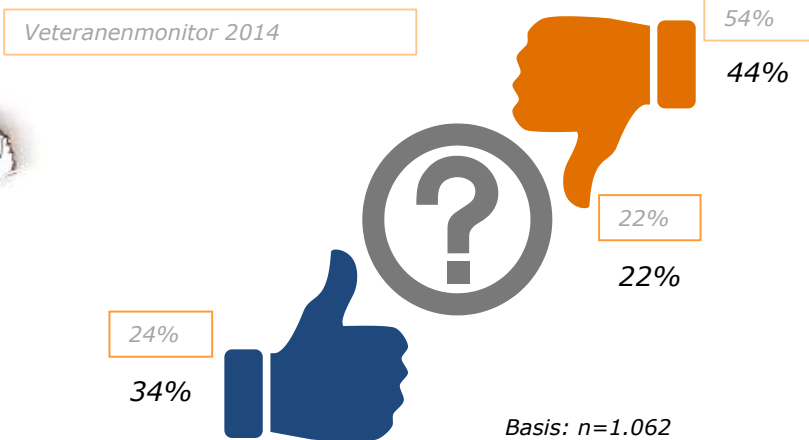

Afname bekendheid veteranenspeld; toename bereidheid dragen witte anjer

Iedere veteraan ontvangt een veteranenspeld als symbool van waardering voor zijn of haar inzet. Wist u dat veteranen een dergelijke speld ontvangen?

Iedereen kan op de Nederlandse Veteranendag waardering tonen voor veteranen door het dragen van een witte anjer. Zou u dat ook willen doen?

In Nederland bestaan er uiteenlopende manieren om de veteranen te waarderen voor hun militaire inzet. Een van de manieren is het uitreiken van de veteranenspeld. Deze blijk van waardering is bij een op de vijf Nederlanders bekend. Dit is een afname ten opzichte van 2014, toen nog 34% aangaf hiermee bekend te zijn.

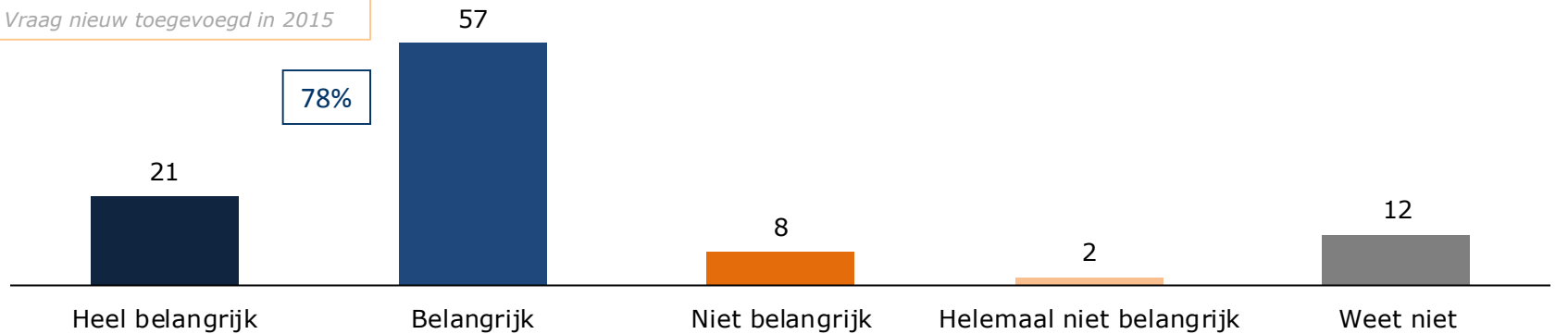
Het Nederlands publiek kan zelf ook actief een bijdrage leveren aan het openlijk waarderen van veteranen door op de Nederlandse Veteranendag een witte anjer te dragen. De bereidheid om deze blijk van waardering te dragen is dit jaar toegenomen van 24% in 2014 naar 34% in 2015.

Veel draagvlak voor vastleggen verhalen van veteranen

Een initiatief van het Veteraneninstituut is het interviewen van veteranen om hun ervaringen vast te leggen. Deze interviewcollectie is openbaar en via de website van het Veteraneninstituut te beluisteren. Dat de verhalen van veteranen gedocumenteerd worden vind ik...

Vraag nieuw toegevoegd in 2015

Basis: n=1.062

Ruim driekwart van het Nederlands publiek (78%) geeft aan het (heel) belangrijk te vinden dat de verhalen van veteranen op deze wijze gedocumenteerd worden.

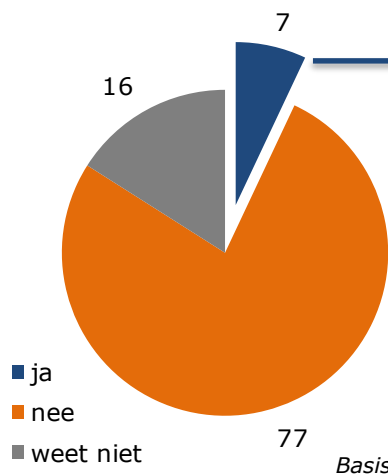

Veteranenloket nog goeddeels onbekend

Weet u waar veteranen, oorlogs- en dienstsachtoffers en hun relaties terecht kunnen als zij een zorgvraag hebben?

Vraag nieuw toegevoegd in 2015

Ja, namelijk bij....

Basis: n=1.062

Basis: n=70

Als veteranen, oorlogs- en dienstsachtoffers en hun relaties een zorgvraag hebben, dan kunnen zij terecht bij het Veteranenloket. Slechts 7% zegt te weten waar veteranen, oorlogs- en dienstsachtoffers en hun relaties terecht kunnen als zij een zorgvraag hebben.

Op de vraag waar zij dan terecht kunnen, antwoordde men doorgaans dat men hiervoor terecht kan bij Defensie. Het Veteranenloket zelf wordt slechts door een deel van de respondenten expliciet genoemd, evenals het Veteraneninstituut.

Nader bekeken – mannen en vrouwen

Vrouwen vinden de Nederlandse veteraan vaker een 'held' en 'nationalistisch'

- Wanneer we vragen welke aspecten men passend vindt bij het beeld van de Nederlandse veteraan, noemen vrouwen de aspecten 'held' en 'nationalistisch' opvallend vaker dan mannen. In 2014 noemden vrouwen psychische problemen ook opvallend vaker als aspect van de Nederlandse veteraan. Dat is in 2015 niet meer het geval.

Vrouwen vaker geen mening over de buitenlandse inzet

- Vrouwen beantwoorden de vraag over de terechtheid van de inzet van militairen (veteranen) bij missies in het heden en verleden en de vraag over de waardering voor de inzet van Nederlandse militairen bij de verschillende missies vaker met 'weet niet' dan mannen.

Mannen wat vaker op de hoogte van diverse aspecten rondom Nederlandse Veteranendag

- Mannen weten opvallend vaker dan vrouwen dat de jaarlijkse Nederlandse Veteranendag eind juni in Den Haag plaatsvindt.
- Mannen zijn vaker dan vrouwen bereikt via landelijke kranten en de speciale radiospot.
- Vrouwen weten minder vaak dan mannen dat iedere veteraan een draaginsigne ontvangt als symbool van waardering voor zijn of haar inzet (15% versus 22%). Mogelijk wordt dit deels verklaard doordat 30% van de mannen de militaire dienstplicht heeft vervuld en nog eens 4% van hen heeft gewerkt als beroepsmilitair.

Nader bekeken – leeftijdsgroepen

Jongvolwassene ziet de Nederlandse veteraan als man, avonturier, held, idealist en nationalistisch

- 15- t/m 35-jarigen hebben niet hetzelfde beeld van veteranen als respondenten van 36 jaar of ouder. De jongvolwassenen associëren de Nederlandse veteraan vaker met de termen *man, avonturier, held, idealist en nationalistisch*.

Terechtheid inzet veteranen en waardering voor de inzet moeilijk te beoordelen voor jongvolwassene

- 15- t/m 35-jarigen hebben meer moeite zich een mening te vormen over de terechtheid van inzet van militairen bij missies in heden en verleden alswel het bepalen van waardering voor de betreffende inzet van Nederlandse militairen. Zij geven opvallend vaak het antwoord 'weet niet' op deze vragen.
- Hoewel dit mogelijk deels verklaard kan worden doordat jongvolwassenen door hun leeftijd minder mee hebben gekregen van missies die in het verleden hebben plaatsgevonden, geldt dit echter ook, maar wel in mindere mate, voor de huidige missies.

50-plussers het meest bekend met de Nederlandse Veteranendag en veelal bereikt via landelijke kranten

- Hoe ouder men is, hoe vaker men bekend is met de Nederlandse Veteranendag.
- De bekendheid van de datum en locatie van de deze dag, eind juni in Den Haag, is het hoogst onder de 50-plussers.
- Deze oudste groep werd opvallend vaker bereikt via landelijke kranten, in tegenstelling tot de jongvolwassenen.

Ondanks hun beperkte bekendheid met de Nederlandse Veteranendag zijn de 15-20-jarigen het meest bereid de witte anjer te dragen

- 15- t/m 35-jarigen zijn vaker van mening dat Nederland zijn veteranen op dit moment al voldoende waardeert dan 36-plussers.
- Tegelijkertijd is deze groep het minder vaak uitgesproken ('helemaal') eens met de stelling dat Nederlandse veteranen optimale nazorg verdienen.
- 36-plussers staan significant vaker negatief tegenover het dragen van een witte anjer dan de groep jongvolwassenen. Dit is opvallend omdat de groep 15 t/m 35 jaar minder bekend is met de Nederlandse Veteranendag en zowel openlijke waardering als optimale nazorg minder belangrijk lijkt te vinden.
- De allerjongste groep (15 t/m 20 jaar) is zelfs het meest bereid om zelf een witte anjer te dragen tijdens de Nederlandse Veteranendag (46%).

Nader bekeken – veteranen in omgeving

Het hebben van veteranen in de omgeving gaat gepaard met meer belangstelling voor, een positieve houding tegenover en optimale nazorg voor veteranen.

- Een kwart van de respondenten heeft mensen in hun directe omgeving die Nederlandse veteraan zijn.
- Zij die veteranen in hun omgeving hebben, hebben vaker (veel) belangstelling voor veteranen en hun ervaringen.
- Zij vinden de veteraan vaker moedig.
- De bekenden staan vaker positief tegenover veteranen.
- Ook vinden zij het duidelijker vaker eens met de stelling dat veteranen optimale nazorg verdienen.
- Zij geven bovendien vaker aan dat men weet waar veteranen terecht kunnen met hun zorgvraag.

Bekenden meer uitgesproken over belang, deelname en steun en waardering voor inzet bij militaire missies

- Wanneer men veteranen in de eigen omgeving heeft, noemt men de Nederlandse deelname aan vredesoperaties vaker (heel erg) belangrijk.
- Ook over de inzet van militairen bij missies in heden en verleden hebben Nederlanders met een veteraan in hun omgeving vaker een uitgesproken mening. Zij vinden Nederlandse deelname aan de voorgelegde missies vaker terecht, hebben meer waardering voor de militairen die tijdens deze missies zijn ingezet en beantwoorden deze vragen opvallend weinig met 'weet niet'.

Groter draagvlak voor Nederlandse Veteranendag en andere vormen van (openlijke) waardering voor veteranen

- Nederlanders met veteranen in hun omgeving zijn het vaker (helemaal) oneens met de stelling dat Nederland zijn veteranen voldoende waardeert. Zij zijn meer uitgesproken over het belang van openlijke waardering voor de Nederlandse veteranen.
- De Nederlandse Veteranendag, de datum waarop deze plaatsvindt en de locatie zijn opvallend goed bekend wanneer men een veteraan in de eigen omgeving heeft. Opvallend vaak wist men dit via persoonlijk contact en social media.
- Zij steunen, meer dan anderen, het jaarlijks terugkerende karakter van de dag en vinden het een uitstekende manier om veteranen openlijk waardering te geven. Ook noemen zij het vastleggen van verhalen van veteranen vaker (heel) belangrijk.
- Zij zijn vaker bekend met de veteranenspeld (hoewel dit alsnog voor 'slechts' 33% van hen geldt).
- Tenslotte zien we een hogere eigen bereidheid tot het dragen van de witte anjer onder deze groep.

Onderzoeksverantwoording

Veldwerkperiode

juli t/m september 2015

Methode

Online vragenlijst - Computer Assisted Web Interviewing (CAWI)

Doelgroep

Nederlands publiek 15 t/m 75 jaar (netto steekproef: n=1.062)

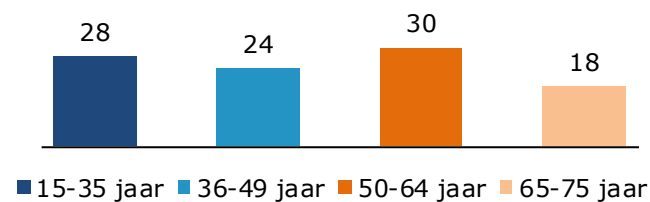
De resultaten zijn herwogen op geslacht, leeftijd, opleiding, regio en gezinsgrootte.

Veteranen in directe omgeving

25% van de respondenten heeft mensen in de directe omgeving die veteraan zijn en 2% is zelf veteraan.

■ man ■ vrouw

■ 15-35 jaar ■ 36-49 jaar ■ 50-64 jaar ■ 65-75 jaar